

Fitxa d'art

Joan Garreta Montoliu*

Artista: **Joan Abelló Prat** (1922-2008)

Títol: *El Nadal*

Data: 1975

Tècnica: Oli damunt tela

Format: 50 Figura

Mesures: 116 x 89 cm

Propietat: Col·lecció Garreta-Rovira (Mollet)

167

Abelló va pintar aquest quadre en el seu millor moment, considerat entre els anys 70 i 85. L'obra d'aquest període és precisament la més buscada i cotitzada pels col·leccionistes, perquè és quan el pintor està en la seva plenitud como a creador.

Conjuntament amb les seves particulars pinzellades i paleta de colors contrastats, en Joan s'havia capbussat en l'expressionisme, i investigat a nivell formal i estètic fins al punt de, segons les seves pròpies paraules, haver trobat una nova via d'expressió: «l'explosionisme».

Va pintar *El Nadal* el desembre de 1975, amb l'Elvireta de model, una noia del poble que va posar per a ell en d'altres quadres, com *La model i el gat* o *L'odalisca*.

Podem observar que el personatge de la tela està embolcallat en una atmosfera molt potent de solitud, tristor, o fins i tot abandonament. Endormiscada, la noia està envoltada per símbols que ens mostren un passat millor, qui sap si la joventut deixada enrere (un ram de flors sobre la taula) o uns moments alegres viscuts, però que han desaparegut (una llar de foc apagada). La ràdio, com ella, està apagada.

La melangia es respira en aquest plat de sopa que no s'ha acabat i en els seus peus nus, en un ambient nadalenc fred que, en contraposició amb la seva tristesa, té tota la seva simbologia de festa i celebració en la làmpada de llàgrimes coronada per confeti, cintes i paperets.

* Col·leccionista. info@collecciogarretarovira.com

És precisament, el fet de situar l'escena en les festes nadalenques (el pessebre, la làmpada adornada) que s'accentua la sensació de tristor i buidor de la protagonista. L'estança, fosca, i freda, amb una única il·luminació, contribueix a expressar l'abatiment de la model, que ha amagat el cap entre els braços i s'asseu en un posat d'abandonament i en una cadira antiga que suggereix una altra època d'esplendor que ja ha passat. El present se li presenta dolorós, i el Nadal no l'anima, sinó que li recorda amb més força un passat que fou millor.

Personalment, destacaria d'aquest quadre la valenta pinzellada de l'artista, que es veu clarament en com plasma la llum i marca les escenes secundàries, on es relata el rerefons psicològic que té tanta força en aquesta obra.

Aquest hivern passat, per celebrar la visita número 2.000 a la nostra col·lecció, vam sortejar unes litografies d'aquest quadre, que com sovint passa, darrera de la seva història formal, n'hi ha una de personal. Com a amic i assessor d'en Joan, vaig tenir la sort d'acompanyar-lo arreu d'Europa en exposicions i certàmens, i com a admirador de la seva obra, mantinc viu el record dels fets que marquen la seva trajectòria professional. Recordo perfectament com el mestre Abelló va presentar *El Nadal* al Fondo Internacional de Pintura de Barcelona, i va formar part d'una selecció de pintura per a la Fundació Duckerman de Grenoble (França). També es va reproduir a la revista mèdica *Almirall*.

Era l'any 1976, i alhora, va rebre una invitació per participar a la Biennal del Premi Internazionale de l'Inzisione, de Biella (Itàlia). Va decidir presentar-s'hi amb una litografia de *El Nadal*.

La litografia (del grec, lito –pedra– i grafo –dibuix–) és en sí mateixa una autèntica obra d'art. No és una reproducció fotogràfica ni impresa, i es considera art pel seu únic procés de producció: es grava el dibuix sobre una pedra calcària i porosa (plana i polida) amb un llapis gras. Tot seguit, sobre aquesta superfície s'hi passa el corró amb un color de la pintura, que queda retinguda pel llapis gras impregnat a la pedra, i es trasllada al paper al fer pressió amb la premsa d'imprimir. S'han de fer tantes pedres, i repetir el procés, com colors tingui la reproducció. Així, si el quadre té cinc colors, s'hauran de fer cinc pedres i passar-ne el contingut al mateix paper per obtenir el resultat final. Un cop feta la impressió, la placa o pedra es destrueix per evitar falsificacions. Malauradament, aquesta tècnica tan precisa està pràcticament desapareguda.

Tornant a *El Nadal*, vam fer 100 reproduccions (o «litos»), numerades i signades per l'autor, amb l'alegria posterior de ser premiades en el sector de gravat litogràfic amb 50.000 lires de l'època, l'agost del mateix 1976. No fou tant l'import del premi (al canvi, unes 5.000 pessetes o 30 euros) com que es reconegués a nivell internacional la seva faceta de gravador, que desconeix bona part del públic, però que demostra com n'era, el mestre Abelló, de polifacètic i especial.